

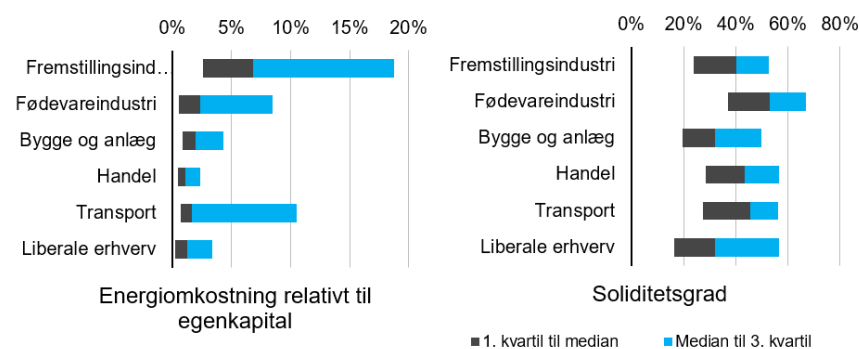
Høje energipriser udfordrer særligt industrien

Krigen i Ukraine har det seneste år medført historiske stigninger i energipriserne. De høje energipriser kan mærkes af alle, men rammer industrien særligt hårdt. Dette har man blik for i udlandet, hvor 22 ud af 27 EU-lande – i modsætning til Danmark – er kommet industrien til undsætning.

Energikrisen i kølvandet på krigen i Ukraine har medført ekstra energiomkostninger for over 45 mia. kr. på tværs af erhvervslivet.¹ Det er dog ikke alle virksomheder og brancher, der rammes lige hårdt af stigningerne. Særligt fremstillings- og fødevarerindustrien har oplevet, at deres energiomkostninger er steget markant.

Særligt industrien har store energiomkostninger

Spredning i omkostninger til energi ift. egenkapital og soliditetsgrad, 50 pct. interval og branchemedian 2022

Anm.: Figuren viser et 50 pct. interval og median for hhv. energiomkostninger relativt til egenkapitalen samt soliditetsgrad i de enkelte brancher. Det betyder, at 50 pct. af virksomhederne ligger indenfor de markerede områder i hver branche, samt at midterpunktet mellem det sorte og det blå område repræsenterer medianværdien. Branchekoderne er sammensat på baggrund af Danmarks Statistiks branchekoder (DB07). Alt data vises med i 2022-værdier. Antal observationer = 229

Kilde: Dansk Industri, Skatteministeriet, EEX, Energinet og Lasso-X.

¹ Se DI's analyse "Ukrainekrigen har kostet erhvervslivet 45 mia. kr. i dyr energi"

Energikrisen har særligt ramt industrivirksomheder hårdt...

Energikrisen har haft særlig stor betydning for brancher med produktionsprocesser, som uundgåeligt kræver meget energi. Det gør sig særligt gældende for de virksomheder i fremstillings- og fødevarerindustrien, der f.eks. skal bruge meget energi eller højere temperaturer for at fremstille metalprodukter mv. Ifølge DI's data har hver fjerde virksomhed i fremstillingsindustrien oplevet, at alene energiomkostningerne for 2022 udgjorde mere en sjettedel af deres egenkapital. Tilsvarende har den hårdest ramte fjerdedel af virksomhederne i fødevarerindustrien oplevet energiomkostninger, der udgjorde mere end en tiendedel af deres egenkapital.²

... og selvom der er store forskelle i hvor hårdt de er ramt...

Der er imidlertid også relativt stor spredning blandt industrivirksomhederne. Mens en fjerdedel af virksomhederne har oplevet energiomkostninger, der oversteg en sjettedel af deres omsætning, har andre kun været påvirket i begrænset omfang. F.eks. har ca. en fjerdedel af virksomhederne i fremstillingsindustrien haft energiomkostninger på mindre end 3 pct. af deres egenkapital.

... rammes selv de mindst påvirkede industrivirksomheder hårdere end de liberale erhverv og detailhandelen.

De mindst påvirkede industrivirksomheder rammes hårdere af højere energipriser end den typiske virksomhed i detailhandelen, byggeriet eller de liberale erhverv. For to tredjedele af de virksomheder, der har branchemæssig tilknytning til enten detailhandelen eller de liberale erhverv, har energiomkostningerne holdt sig under 3 pct. af egenkapitalen i perioden. For byggeriet er det tilsvarende tal ca. 4 pct.

At det forholder sig sådan, skyldes mange forhold.

Det skyldes bl.a. industriens høje energiforbrug...

For det første har virksomhederne i industrien et betydeligt større gennemsnitligt energiforbrug – ikke mindst når energiforbruget ses i forhold til den gennemsnitlige bruttofortjeneste.

Fødevarer- og fremstillingsindustrien har højt energiforbrug

	Gns. antal årsværk	Gns. årlig bruttofortjeneste (mio. kr)	Gns. årligt energiforbrug (GJ)
Fødevarerindustri	1.175	375	345.500
Fremstillingsindustri	150	100	224.600
Resten	100	75	2.400

Anm.: Det gennemsnitlige antal årsværk og den gennemsnitlige årlige bruttofortjeneste er afrundet til nærmeste 25 personer/mio. Det gennemsnitlige årlige energiforbrug er afrundet til nærmeste 100 GJ.

Kilde: DI's Grønne Skattelommeregner (se 'Metode og data' nederst), Samlet antal observationer = 229

² Det data, der ligger til grund for analysen er indsamlet via DI's Grønne Skattelommeregner. Det beskrives nærmere i afsnittet "Sådan gjorde vi".

... der i gennemsnit er 100-150 gange højere end ikke-industrivirk-somheders...

... pga. meget energikrævende fremstillingspro-cesser.

Derudover bruger frem-stillings- og fødevarer-in-dustrien mere naturgas mv. ...

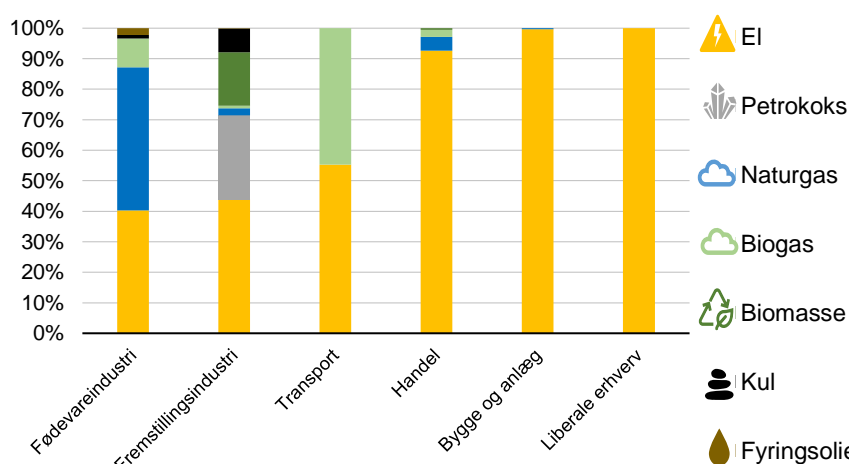
Sammenligner man en gennemsnitlig virksomhed i fremstillingsin-dustrien med en gennemsnitlig virksomhed udenfor industrien, er der f.eks. ikke stor forskel på den gennemsnitlige bruttofortjeneste, men markant forskel på energiforbruget. Mens bruttofortjenesten i en virksomhed i fremstillingsindustrien i gennemsnit kun er en tredjedel højere end i en virksomhed udenfor industrien, er energi-forbruget knap 100 gange større. Nogenlunde samme billede tegner sig for fødevarerindustrien, hvor den gennemsnitlige bruttofortjene-ste er ca. 5 gange større, men hvor energiforbruget samtidigt er ca. 150 gange større i gennemsnit, når man sammenligner med virk-somheder udenfor industrien.

Dette skyldes ikke mindst, at industrien har meget energikrævende processer og forholdet mellem energiforbrug og bruttofortjeneste derfor i sagens natur vil være et helt andet end for f.eks. et advokat-kontor, der typisk vil have en relativt stor fortjeneste og et energi-forbrug, der typisk vil begrænse sig til el til kontorhold mv.

Sidstnævnte afspejler sig også i de forskellige branchers energisam-mensætning, hvor det stort set kun er industrien, der har fossile brændsler. Det er særligt fødevarerindustrien, som har aftaget natur-gas, imens fremstillingsindustrien udover at bruge naturgas også har en relativt stor andel kul, petrokoks og fyringsolie. Til sammen-ligning bruger detailhandlen, byggeriet og de liberale erhverv stort set kun el, hvilket skyldes, at der i de brancher sjældent eller aldrig forekommer energikrævende fremstillingsprocesser. Generelt ud-gør el dog også en betydelig andel af energisammensætningen i de øvrige erhverv, dog klart mindst for fødevarerindustrien.

Industrien er mest afhængig af fossil energi

Energisammensætning fordelt på brancher, 2022

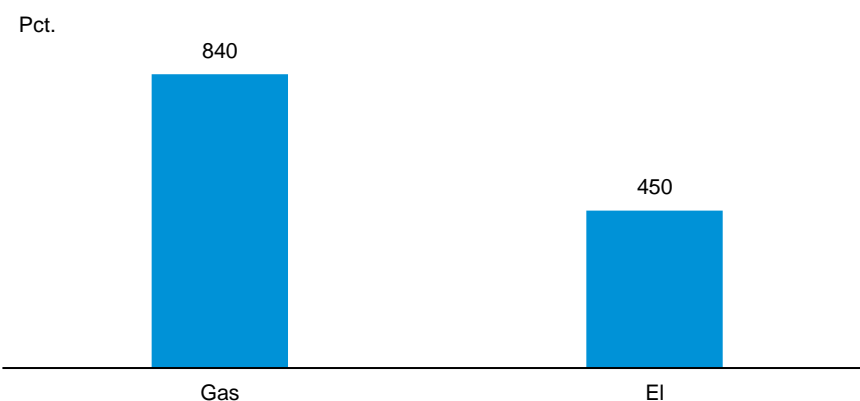
Anm.: Der tages udgangspunkt i energiforbruget i 2022. Opgørelsen dækker 14 fødevarer-virksomheder, 75 virksomheder i fremstillingsindustrien, 15 transportvirksomheder, 28 handelsvirksomheder, 45 virksomheder i Bygge- og anlægsbranchen og 47 liberale erhvervsvirksomheder. Derudover falder fem virksomheder udenfor brancheinddelingen. Kilde: Dansk Industri på baggrund af 229 medlemmers selvrapporterede energiforbrug

... som er steget væsentligt mere i pris end el

At det netop er fødevarer- og fremstillingsindustrierne, der har været hårdest ramt af energikrisen, hænger derudover sammen med, at prisen på gas og lignende energikilder er steget væsentligt mere end prisen på el. Sammenligner man den gennemsnitlige pris på el og naturgas i hhv. 2019 og 2022 er prisen på naturgas steget med ca. 840 pct., mens prisen på el er steget med ca. 450 pct.

Prisen på gas er steget mere end prisen på el

Procentuel stigning i den gennemsnitlige markedspris på naturgas og el fra 2019 til 2022

Anm.: Der tages udgangspunkt i den procentuelle stigning i den årlige gennemsnitlige pris på el og naturgas i hhv. 2019 og 2022. Således kostede den samme mængde naturgas godt 8 gange mere i 2022 end den gjorde i 2019, mens det for el er godt 4 gange mere. Procenter er afrundet til nærmest 10 pct.

Kilde: Energistyrelsen og EEX

Samtidigt kompenseres industrivirksomheder i andre lande for deres høje energiomkostninger.

Virksomhederne i industrien er desuden konkurrenceudsatte, da meget af den danske eksport af varer kommer fra industrien. Således eksporterede industrien varer for over 400 mia. kr. årligt fra 2019 – 2021, hvilket er ca. halvdelen af den danske eksport af varer.³ Industrien vil derfor også være særligt konkurrenceudfordret af, at 22 ud af 27 EU-lande – i modsætning til Danmark – kompenserer virksomheder for de høje energipriser.⁴

De høje priser æder sig ind i industrivirksomhedernes bundlinje...

Branchernes omstillingsmuligheder

Idet de høje energipriser påvirker industriens bundlinje i særligt høj grad, vil industriens investeringsmuligheder også begrænses yderligere. De midler, som virksomhederne kunne bruge på at omstille eller energieffektivisere deres produktion, kanaliseres derfor i nogen grad væk for i stedet at betale de høje energiregninger.

... og spænder ben for virksomhedernes elektrificering

Det medfører bl.a. en markant forringelse af virksomhedernes mulighed for at investere i den elektrificering af fremstillingsprocesserne, der mange steder er nødvendige for at nå i mål med den grønne omstilling af virksomheden.⁵

³ Beregnet på baggrund af DST – DKTECo1 og NAN1

⁴ Optælling af DI pba. [National fiscal policy responses to the energy crisis \(bruegel.org\)](https://bruegel.org). Se også tekstboksen nederst i analysen.

⁵ Se DI's analyse "Klimaneutralitet kræver betydelige investeringer"

Industrien har stort set samme soliditetsgrad som andre brancher ...

Dette forstærkes af, at industrien generelt ikke har større soliditetsgrader end resten af erhvervslivet. Hvor størstedelen af de øvrige brancher har en soliditetsgrad på mellem 20 og 60 pct., har de fleste virksomheder i fremstillingsindustrien en soliditetsgrad på mellem 25 og 55 pct. Dertil kommer, at de fleste virksomheder i Fødevarerindustrien har soliditetsgrader på mellem 35 og 65. pct.

... hvorfor industrivirksomhederne ikke er bedre rustet til at håndtere de høje energiomkostninger

Selvom der derfor er markant forskel på de enkelte branchers ekstraomkostning ifm. energikrisen, er der imidlertid ikke mærkbar forskel på virksomhedernes soliditetsgrader på tværs af de forskellige brancher. Det er en indikation på, at industrivirksomhederne ikke er generelt bedre rustet til at håndtere deres relativt højere energiomkostninger.

Udfordringen er ikke kun dansk...

Store forskelle på de politiske reaktioner i EU

Udfordringerne med stigende energiomkostninger er langt fra alene et dansk problem og således rammes virksomheder i alle dele af EU af store stigninger i deres energiomkostninger.

... men den danske regering har ikke gjort noget for at afbøde konsekvenserne af dem...

I modsætning til den danske regering, har regeringerne i stort set alle andre EU-lande dog vedtaget lovgivning, der hjælper erhvervslivet med at klare sig igennem den ekstraordinære situation, som energikrisen har forårsaget. Ordningerne er indrettet på meget forskellige måder i de enkelte medlemslande, men fælles for dem er, at de gør det væsentligt nemmere for særligt den energiintensive industri at klare sig økonomisk igennem energikrisen.

... i modsætning til flertallet af landene i EU

Mens man i Tyskland dækker op mod 70 pct. af de ekstraordinære energiomkostninger, er Danmark det eneste EU-land i vores nær-område, der ikke har givet ekstraordinær hjælp til erhvervslivet. Dermed er Danmark ét af blot fem medlemslande i EU, der ikke – som de resterende 22 EU-lande - har gennemført lovgivning, der skal understøtte erhvervslivet midlertidigt.

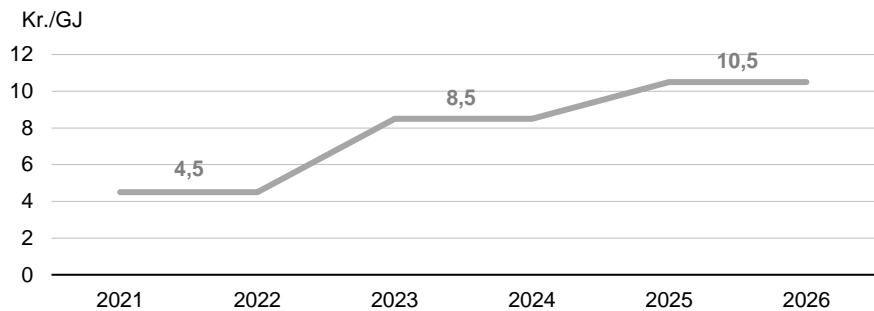
Industrien rammes i år derudover af højere energiafgifter...

Snarere end at gennemføre lovgivning, der forbedrer virksomhedernes likviditet og investeringsmuligheder på kort sigt, har et politisk flertal i Danmark vedtaget afgiftsstigninger, der forringer danske produktionsvirksomheders investeringsmuligheder fra 1. april. Det sker, fordi der med *Aftale om grøn skattereform* af 8. december 2020 blev aftalt en række stigninger i den afgift på fossil energi (procesenergiafgiften), der primært rammer virksomheder i fremstillings- og fødevarerindustrien med virkning fra 1. april i år.

Blandt virksomhederne i disse brancher vil der derfor være en meget stor del der – udover en ottedobling af prisen på naturgas – derudover vil blive pålagt energiafgifter, der i år vil være knap dobbelt så høje som hidtil.

Afgiften på fossile brændsler vil stige frem mod 2025

Energiavgift på proces, fossile brændsler - 2021-2026

Anm.: Angivet i 2021-priser for at afspejle de sats, der fremgår af aftale om grøn skattereform. Afgiften på fossile brændsler som naturgas prisreguleres dog, så afgiften i 2023-priser reelt er 8,7 kr./GJ i 2023.
Kilde: Aftale om grøn skattereform, 8. december 2020.

... som kan medvirke til at reducere deres indtjening yderligere

Fra 2025 kigger særligt industrien desuden ind i indfasningen af en ny dansk CO₂-afgift, jf. *Aftale om Grøn skattereform for industri mv.* af 24. juni 2022. Her vil det primært være de energiintensive virksomheder i fremstillings- og fødevarerindustrien, der vil få yderligere afgiftsstigninger. Hvis virksomhederne skal undgå CO₂-afgiften, så skal de investere i grønne løsninger, men høje energipriser og procesenergiavgiften udhuler virksomhedernes investeringsmuligheder, hvorfor dette kan blive en barriere for den grønne omstilling. Hvis ikke virksomhederne i industrien omstiller sig inden CO₂-afgiften indfases, vil en del af deres indtjening igen gå til at betale afgifter i stedet for investeringer i reel grøn omstilling.

Faktaboks: Hvad gør vores nabolande ved de høje energipriser?

Hvad gør Tyskland?

Kompensation gives til en andel af virksomhedernes ekstraudgifter til gas og el fra februar til september 2022 sammenlignet med gennemsnitsprisen i 2021. Andelen gradueres i tre trin, afhængigt af hvor berørte virksomhederne er:

- 30 pct. af prisforskellen op til 15 mio. kr. for virksomheder i en energiintensiv og handelsintensiv sektor, hvor energiudgifterne udgør mindst 3 pct. af produktionsværdien.
- 50 pct. af prisforskellen og op til ca. 185 mio. kr. for virksomheder, der kan dokumentere et driftstab som følge af de ekstra energiomkostninger. Støtten må ikke overstige 80 pct. af driftstab.
- 70 pct. af prisforskellen og op til ca. 370 mio. kr. for virksomheder i 26 særligt hårdt ramte sektorer.

Der er afsat 37 mia. DKK til støtteordningen.

Hvad gør Sverige?

Virksomheder m.fl. kompenseres for ekstraordinære høje udgifter til el i perioden oktober 2021 til september 2022. Støtten gives til elkunder i Sydsveriges elprisområde 3 og 4 (elprisen i Nordsverige har været lavere).

- Kunder i elprisområde 3 kompenseres med 50 svenske øre pr. kWh i perioden fra oktober 2021 – september 2022.
- Kunder i elprisområde 4 kompenseres med 79 svenske øre pr. kWh i perioden fra oktober 2021 – september 2022.

Kompensationen forudsætter et elforbrug under 3 mio. kWh. Hvis elkunden har et forbrug over denne grænse skal der ansøges om støtte.

Der er afsat 36,6 mia. DKK til støtteordningen.

Sådan gjorde vi

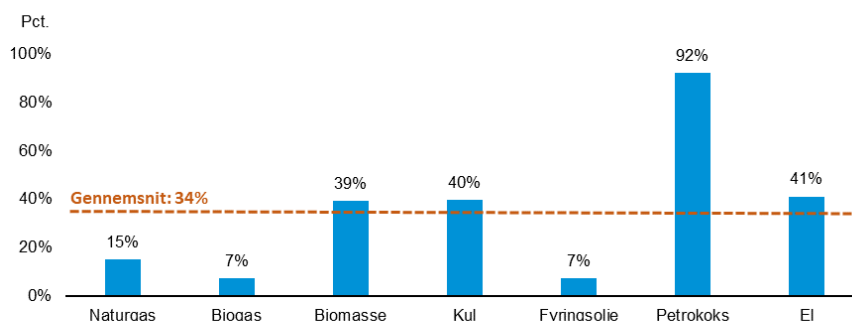
DI har indsamlet data via DI's Grøn Skattelommeregner.⁶ Her har virksomheder frivilligt, og i anonymiseret form, kunnet indsende deres energiforbrugsdata til DI. Herefter har vi koblet energidata på virksomhedsspecifik regnskabsdata fra Lasso X. Det gælder f.eks. virksomhedernes årsværk, bruttofortjeneste og soliditetsgrad mv.

DI har derefter grupperet de enkelte virksomheder i Danmarks Statistiks brancheinddelinger.⁷ Dog er nogle brancher med få respondenter blevet samlet i større kategorier, af hensyn til de enkelte virksomheders anonymitet.

DI har modtaget energidata på 229 virksomheder og har desuden modtaget data på flere af de mest energiintensive virksomheder i Danmark. Det medfører, at analysen dækker ca. 40 pct. af erhvervslivets forbrug af el, biomasse og kul, mens forbruget af naturgas, biogas og fyringsolie kun er dækket i ringere grad. For forbruget af petrokoks dækker analysen godt 90 pct. På tværs af de forskellige energikilder dækker DI's analyse således godt en tredjedel af forbruget af de enkelte energikilder.

DI's analyse dækker i gennemsnit en tredjedel af erhvervslivets energiforbrug

Energiforbrug dækket af DI's analyse ift. erhvervslivets samlede energiforbrug (pct. af GJ)

Anm.: Der tages udgangspunkt i energiforbruget i 2023

Kilde: Energistyrelsens Klimastatus og -Fremskrivning 2022 (KF22) og Dansk Industri

⁶ Grøn skattelommeregner - DI (danskindustri.dk)

⁷ Dansk Branchekode DB07, v3:2014 - - Danmarks Statistik (dst.dk)